Bijlage 1: gedetailleerde opmerkingen bij het concept VKA POM 380-150-20 kV

Nr	Blz	Opmerkingen
		Concept VKA
1	3	De beschrijving van de zoeklocaties is onzorgvuldig. Er ontbreken adressen en boerderijen die door de plannen wel geraakt worden. Daarnaast zijn er onjuistheden in het gebruik van straatnamen. Plus de duiding van de Roode Vaart en de Roodevaart is vaak onjuist. Wij vinden het belangrijk dat de zorgvuldigheid beter wordt.
2	10	De benodigde ruimte voor de stations is in de cVKA op een andere manier beschreven dan in de onderliggende bijlage zoals de IEA. Daardoor wordt het onnavolgbaar welke ruimte deze stations zullen innemen. Geef duidelijk en consistent aan hoeveel ruimte wordt gevraagd door de stations, veiligheidszone en andere voorzieningen. De benodigde ruimte wordt door het cVKA onderschat.
3	11	Er staat dat de constructies worden geplaatst in open bouwwerken, voor zover dit vanuit geluidsbelasting op de omgeving mogelijk is. Met klem vragen wij op aanvullende geluidsbeperkende maatregelen, ook indien de geluidruimte voldoende is. Gelet op de gehele opgave voor de powerport bestaande uit de realisatie van energieinfrastructuur, converterstation, elektrolyser en uitbreiding van de industriële activiteit is het nodig om het geluidsbelasting maximaal te beperken.
4	15	De nut en noodzaak wordt onderbouwd door oa VAWOZ. Maar dat is de omgekeerde wereld. Aanlanding wind op zee in Moerdijk wordt onderzocht omdat het te bouwen hoogspanningsstation de mogelijkheid van een aanlanding biedt. Het is niet andersom. Bovendien zijn de 'voorziene ontwikkelingen' geen onderbouwing zonder uitwerking van die ontwikkelingen. Waar gaat het over, wat is de hardheid ervan, waar is of wordt daarover besloten. Hoeveel ontwikkelingen kan dit station faciliteren. Dit punt is dus inhoudsloos en zeker geen onderbouwing van de nut en noodzaak voor de stations.
5	19	De ontwerptafel geeft weliswaar adviezen aan de projecten, maar belangrijker is de afspraak binnen de ontwerptafel dat individuele projectbesluiten binnen de integrale gebiedsontwikkelingen van de Powerport dienen te liggen. Dat ontbreekt nu volledig, waardoor de schijn van selectiviteit ontstaat. Door het hele stuk is de rol van de ontwerptafel en de samenwerking tussen partijen onderbelicht. We vinden dat een onacceptabel gemis in de beschrijving van de context van het project en de functie van het ontwerptafelproces.
6	20	De paragraaf over het regio advies gaat niet over het regio advies (advies van decentrale overheden) en is eigenlijk onderdeel van paragraaf 2.2.1. Bovendien is de conclusie dat de uitkomsten van het BO Powerport van juni 2026 worden gezien als regioadvies onvolledig. Decentrale overheden kunnen namelijk aanvullende voorwaarden meegeven als regioadvies, aangezien de uitkomsten van het BO Powerport waarschijnlijk een te hoog abstractieniveau hebben om als volledig regioadvies te dienen. Dit is zo afgesproken, en dient ook als zodanig te worden opgenomen.
7	20	In paragraaf 2.2.2 staat dat het Rijk en de regio maximaal inzetten op de inbreiding en herstructurering van het POM. Dit is een selectieve voorstelling van zaken. Het gaat namelijk om de strategische uitbreiding van de Powerport, naast inbreiding en herstructurering: Rijk en regio besluiten daarom om – naast maximale inzet op inbreiding en herstructurering - het haven- en industriecluster van Moerdijk en het Amerterrein in Geertruidenberg strategisch uit te breiden en de brede welvaart en leefbaarheid in de regio te versterken. Daarbij is een rechtvaardige en menselijke aanpak nodig. Daarom worden inwoners van het gebied, het havenbedrijf, industrie en de agrarische sector actief betrokken en wordt de indexatie van de Moerdijkregeling weer in werking gesteld. Daarnaast werken Rijk en regio een nationaal strategisch profiel uit in samenhang met de andere haven- en industrieclusters, zodat in de toekomst selectief ruimte geboden kan worden aan economische activiteiten.
8	20	De gevoeligheidsanalyse gaat onvoldoende in op de toekomstbestendigheid aangezien de uitbreiding van economische activiteiten in de powerport regio vrijwel geheel ontbreekt.
9	20	Het valt ons op dat niet alle adviezen van de cieMER zijn opgevolgd. Ons is niet duidelijk wat daar de reden van is en zien dat als een manier om snelheid boven zorgvuldigheid te plaatsen. En dat past niet in de afspraken die aan de ontwerptafel gemaakt.
10	27	Inlussing Gorsdijk wordt anders beoordeeld dan in de bijlage (complex vs zeer complex).
11	28	De tekst beschrijft dat de inwoners van Moerdijk zich zorgen maken over de leefbaarheid van de omgeving door geluid en industrie. Wat daar ontbreekt is dat dat juist geleid heeft tot een besluit van de gemeenteraad om in de oostelijke richting het industrieterrein te willen uitbreiden. Dat besluit is genomen om duidelijkheid te krijgen en een eind te maken aan de onzekerheid over de kwaliteit van de leefomgeving waar de Moerdijkers als jaren mee te maken hebben. Dat ontbreekt nu en wij vinden dat daarmee tekort wordt gedaan aan de uitkomsten van de verschillende processen rond de ontwerptafel.
12	H4	Opmerkingen over H 4 worden niet herhaald. Die zijn opgenomen in onze opmerkingen over de bijlagen. Hier willen we wel meegeven dat figuur 8 op pagina 32 onleesbaar is.
13	49	De beoordeling van de toekomstvastheid roept vele vraagtekens op. De versterkte cumulatieve effecten die zouden optreden op locatie Gorsdijk bij een oostelijke ontwikkelrichting zijn met name gerelateerd aan de leefbaarheid van het dorp Moerdijk. Maar gevolg van de oostelijke richting is dat het dorp Moerdijk wordt verlaten om ruimte te geven aan de industriële ontwikkeling. De gemeenteraad heeft dit

		moeilijke besluit genomen juist om een einde te maken aan de jarenlange onzekerheid over de leefbaarheid in het dorp waar de inwoners mee te maken hebben. En waaruit blijkt dat de klantverbindingen vanuit Gorsdijk niet toekomstvast zijn en die vanuit Krukweg wel? In ieder geval niet uit de kabelstudie of de IEA, want daar is dat niet in onderzocht. En in de gevoeligheidsanalyse wordt daar geen onderbouwing van gegeven. Waarschijnlijk is die conclusie getrokken op basis van het beleid van Enexis. Hierover hebben we elders ind e zienswijze al vraagtekens bij gezet.
Integrale Effect Analyse		
15	8, 12	Hier staat vermeld dat het uitgangspunt is dat de stations in een gecombineerde opstelling worden gerealiseerd. Nergens wordt uitgelegd waarom dat zo is, behalve vanuit ruimtegebruik. En vanuit ruimtegebruik levert dat juist de meest ongunstige oplossingen, blijkt uit tabel 2.1. Waarom is niet onderzocht welke ruimtelijke besparingen bereikt kunnen worden wanneer de stations niet in een gecombineerde opstelling worden gerealiseerd? Welke mogelijkheden zou dat nog geven, vooral vanwege de conclusie dat Gorsdijk niet maakbaar is door de eis van Enexis klantaansluitingen in 3 windrichtingen mogelijk moeten zijn. Dan ligt het toch voor de hand om ook te kijken naar een gesplitste oplossing
16	12	Als het bestaande 150kV-station op het nieuwe moet worden aangesloten, hoort die verbinding ook in de scope van dit project. We begrijpen dat de scope van het project afgebakend moet zijn. Maar dat betekent niet dat je afhankelijkheden of toekomstig werk, zoals het aansluiten van het bestaande 150kV station op het nieuwe niet hoeft te onderzoeken. Hoeveel ruimte gaat dat vragen en zijn daar haalbare tracés voor? En wat als blijkt dat dat niet haalbaar is en de stations niet op elkaar aangesloten kunnen worden, welke gevolgen heeft dat dan op het functioneren van het geheel? En waarom is dit dan geen onderdeel van het thema toekomstvastheid, waarin deze aansluiting als autonome ontwikkeling meegenomen had kunnen worden.
17	9-12	We hebben eerder vragen gesteld over hoeveel capaciteit deze stations toevoegen op verschillende spanningsniveaus en in hoeverre dat toekomstvast (voldoende) gaat zijn. De antwoorden die we daarop hebben gekregen zijn onvoldoende en ook in deze IEA wordt dat niet uitgelegd. TenneT en Enexis moeten kunnen aangeven hoeveel extra transportcapaciteit deze stations opleveren, hoeveel daarvan gebruikt wordt voor huidige wachtlijst, en hoeveel dan nog overblijft voor toekomstige verduurzamingsplannen en uitbreiding industrie en woningbouw. We begrijpen dat exacte cijfers niet te geven zijn vanwege onzekerheden in de scenario's en veiligheidsmarges die aangehouden worden. Maar op basis van vuistregels en gemiddelden zijn daarover wel degelijk uitspraken mogelijk. Zeker voor een netbeheerder. Voor Moerdijk is het belangrijk om daar inzicht in te hebben vanwege de doorontwikkeling van het havengebied en de industrie die daar verwacht wordt. Zijn deze stations voldoende voor de doorontwikkeling van de regio, zoals besproken wordt aan de Ontwerptafel? Het onderzoek lijkt vooral ontwikkelingen tot 2035 mee te nemen, maar wat gebeurt daarna? Hoe verhouden deze onderzoeken zich tot bijvoorbeeld Target Grid. Waarom worden de conclusies daaruit, namelijk geen nieuwe deelnetten in Noord Brabant tot 2050, niet in deze studie overgenomen?
18	9 en 10	Nut en noodzaak voor het station onderbouwen met aanlanding wind op zee is onjuist. Het is juist andersom. Moerdijk is één van de locaties die wordt onderzocht voor aanlanding omdat daar een hoogspanningsstation komt waar de elektriciteit van zee in het net kan worden opgenomen. Niet andersom.
19	25	In de Omgevingsvisie is opgenomen dat andere ontwikkelingen in de Groenblauwe mantel niet uitgesloten zijn, maar dat daar dan aanvullende matregelen ter verdere versterking/aanvulling van de mantel nodig zijn. Nu wordt het in deze tekst vooral als een belemmering gebracht, die daarmee te veel zwaarte krijgt. Deze locatie is niet voor niets ook als Roode Vaartreserve in onze omgevingsvisie opgenomen, doorontwikkeling van het industrielandschap is daar zeker wel mogelijk. Het vraagt alleen wat aanvullende maatregelen om dat weer in te passen
20	28	Onder beschrijving Krukweg Zuid moet Arenbergsesingeldijk vervangen worden door Arembergse Singeldijk. Dit dient in de totale MER rapportage incl bijlage nagekeken worden, dit gaat vaker fout
21	31	Uit tabel 2.1 kan worden opgemaakt dat een gecombineerd station helemaal niet ruimte-efficiënter is dan een gesplitst station. Immers is voor Chemieweg en Keeneweg een kleiner ruimtebeslag nodig dan voor Krukweg noord en zuid. Daardoor kunnen vraagtekens gesteld worden bij het uitgangspunt om één gecombineerd station te ontwikkelen. Er zou dan ook in beeld gebracht moeten worden welke andere combinaties er mogelijk zijn, waarmee het totale ruimtebeslag geminimaliseerd kan worden. Efficiënt ruimtegebruik is immers één van de zwaarstwegende leidende principes van het rijksbeleid ten aanzien van energie én ruimte.
22	34 en Hfdst 5	In deze teksten wordt toegelicht hoe de input van de omgeving wordt meegenomen als aandachtspunten bij de alternatieven. Hierbij missen we het besluit van de gemeenteraad van december 2025 waarin de raad een keuze maakt over de richting waarin het HiM verder ontwikkeld dient te worden. Dit besluit is genomen na de formele momenten van participatie. Toch vinden wij het noodzakelijk dat ook dit besluit wordt meegenomen in de analyse. Het werpt immers een ander licht op de aandachtspunten die in tabel 3.2 en in de tabellen in H5 zijn opgeschreven. Bijvoorbeeld in tabel 3.2 over locatie Gorsdijk. De daarin genoemde aandachtspunten mbt de Roode Vaart reserve en het dorp Moerdijk komen met het besluit van de gemeenteraad in een ander daglicht te staan. Wij verzoeken u om het de aandachtspunten in overeenstemming te brengen met het raadsbesluit en dat door te voeren in alle relevante passages en tabellen.
23	33-63	In het thema Omgeving zijn aandachtspunten bij elk alternatief benoemd. Deze zijn gebaseerd op de input die door stakeholders tijdens het participatietraject is ingebracht. Sommige aandachtspunten hebben betrekking op een onderwerp dat daarna door jullie is onderzocht en waar conclusies uit getrokken zijn. Bijvoorbeeld de bereikbaarheid van sommige klanten. Een stakeholder heeft daarvan

		aangegeven dat dat voor enkele locaties een aandachtspunt kan zijn, terwijl de kabelstudie aangeeft dat die klanten gewoon bereikbaar zijn. Er zijn meer van dit soort voorbeelden waarbij de input van stakeholders achterhaald is door de onderzoeken. Door toch deze aandachtspunten te laten staan geeft dat een vertekend beeld van de alternatieven. Wij verzoeken u om de aandachtspunten waarvoor dit geldt te verwijderen.
24	35	Chemieweg – omgeving: hier ontbreekt dat deze locatie zorgt voor inlussingen door de groen blauwe mantel en veiligheidszones van buisleidingen.
25	37	Gorsdijk - dat deze locatie in natuurlijk buffer ligt klopt niet, wel dat de locatie in de Roode Vaart reserve ligt.
26	37	De wijze waarop verwezen wordt naar de benodigde uitkoop van woningen vanwege ligging in magneetveldzone is wel erg minimaal. Voor een inwoner is niet duidelijk dat met 'ruimtebeslag' wordt bedoeld dat deze woningen uitgekocht moeten worden
27	37 /38	Krukweg-Noord + Zuid: In de beoordeling mis ik de vraag of er voldoende ruimte is voor landschappelijke inpassing en wateropgave.
28	37 /38	Krukweg-Noord+ Zuid: vraag of hier voldoende ruimte is voor toekomstbestendigheid wordt niet beantwoord (waarbij rekening wordt gehouden met de andere projecten die KGG in deze omgeving wil vestigen)
29	38	.De term "ruimtebeslag op drie woningen" mag wel duidelijker omschreven worden dat het hier gaat om slopen van woningen. Ook in deel B slechts 2 blz over dit effect blz 416 en 417 met verkapte beschrijving. Een leek begrijpt zo niet dat deze woningen gesloopt moeten worden.
30	39	Afbeelding 3.1: Er is geen verschil in wegingsfactor, risico op draadslachtoffers weegt even zwaar als slopen van woningen. Bovendien zijn de kosten van het slopen van woningen niet meegenomen, dus lijken de kosten laag bij Krukweg Noord en Zuid. Gorsdijk kan effect geluid worden aangepast naar beperkt negatief, omdat 2 woningen niet meer bestaan.
31	50	Overall: Omgevingsveiligheid: onduidelijk in hoeverre rekening is gehouden met de verleende vergunningen voor opslag ADR goederen op LPM en de bijbehorende contouren en aandachtsgebieden. Daarnaast: alle locaties vallen in m.i. in aandachtsgebieden van bestaande functies (explosie/gifwolk).
32	52	Gorsdijk – ophoging wordt negatief beoordeeld vanuit duurzaamheid, maar is beoordeel vanuit situatie heden, niet vanuit de situatie van een oostelijke uitbreiding van het HIM.
33	53	Paragraaf 5.1. gaat in op onderscheidende omgevingsvraagstukken. Landbouwkundig perspectief zou als volwaardig beoordelingscriterium meegewogen moeten worden. Niet alleen bodemkwaliteit, opbrengend vermogen grond, hydrologie, verkaveling en bedrijfsomvang zijn daarbij van belang. Termen als bedrijfscontinuiteit (toekomstbestendigeheid), bedrijfsstructuur en ontwikkelruimte dringen zich daarnaast als criteria op. Onderzoek onder de omgeving is daarnaast nogal ruim omschreven: professionele stakeholders en bezoekers info-bijeenkomsten zeggen niets over breedte, diepgang en expertise. Zorgvuldigheidsbeginsel?
34	53	Bijzonder hoe hier omgeschreven wordt dat een integrale blik gewenst is door gemeente, Waterschap, en provincie. Deze IEA wordt toch opgesteld namens EZK die ook onderdeel is van de Ontwerptafel Moerdijk, waarin zowel EZK als VRO ook hebben benoemd dat een integrale afweging noodzakelijk is. Deze zin steekt tot slot vreemd af t.o.v. de ambitie van het Rijk om ruimtelijke afwegingen integraal te maken (Nota Ruimte).
35	54 en tabel 3.2	Er staat dat omgevingspartijen betrokken zijn via bijeenkomsten en één op één gesprekken, met als doel om hun te informeren over de ontwikkelingen en tussenresultaten. Ons inziens is dit een te positieve en onvolledige voorstelling van zaken. Er zijn geen gesprekken geweest met eigenaren van woningen waar een station overheen is geprojecteerd, en die zouden moeten verdwijnen wanneer voor dat gebied wordt gekozen. Wij vinden dit een ernstige tekortkoming in het participatietraject en geen voorbeeld van een menselijke aanpak.
36	55	Op deze pagina wordt beschreven wat in de één op één gesprekken met organisaties is opgehaald. Maar de onderdelen die beschreven worden, zijn niet uitgewerkt in IEA of MER, ook is niet aangegeven waarom dit niet is gebeurd
37	55	Over onze vragen die we hebben gesteld over nut en noodzaak zien we nu meer toelichting dan voorheen. Desalniettemin verwijzen we naar de opmerkingen hierboven over pagina 9, 10 en 11.
38	56	Waarom worden hier wel één op één de punten uit het manifest van de ZLTO benoemd en wordt niet hetzelfde gedaan met de door de gemeenteraad geformuleerde randvoorwaarden bij het mandaatbesluit van november 2025?
39	68	Eerder hebben we vragen gesteld over het nut van een aarden wal van 3,5, wanneer het hele terrein 5 meter wordt opgehoogd. Daarop is aangegeven dat die wal ook lager uit kan vallen, maar het verschil op complexiteit niet significant is, omdat de aarden wal noodzakelijk blijft ivm het belemmeren van het zicht op het station. Ook deze conclusie vinden wij niet aanvaardbaar. Voor het belemmeren van zicht bestaan meerdere oplossingen dan alleen een aarden wal.
40	70	De kabelstudie geeft voor de realiseerbaarheid van de 380kV verbinding naar de Shell locatie exact dezelfde conclusies voor Gorsdijk en Krukweg. Zowel in termen van haalbaarheid als in termen van knelpunten. Kennelijk is het voor Sweco niet onderscheidend dat de verbindingen vanuit Gorsdijk wat langer zijn. Toch heeft Gorsdijk een negatievere beoordeling gekregen dan Krukweg, terwijl de

		onderbouwing daarvan ontbreekt. Dit vinden wij op zijn minst heel vreemd.
41	70	De kabelstudie geeft voor de realiseerbaarheid van de 380kV verbinding naar VAWOZ exact dezelfde conclusies voor Gorsdijk en Krukweg. Zowel in termen van haalbaarheid als in termen van knelpunten. Kennelijk is het voor Sweco niet onderscheidend dat de verbindingen vanuit Gorsdijk wat langer zijn. Toch heeft Gorsdijk een negatievere beoordeling gekregen dan Krukweg, terwijl de onderbouwing daarvan ontbreekt. Dit vinden wij op zijn minst heel vreemd.
42	73	De kabelstudie geeft voor de realiseerbaarheid van de aansluiting van Enexis klanten dezelfde conclusies voor Gorsdijk en Krukweg. Toch is Gorsdijk niet realiseerbaar, omdat Enexis aanvullende eisen stelt aan de kabelcircuits die een station verlaten. De onderbouwing van deze eisen ontbreekt volledig en is ook buiten de kabelstudie gebleven. Enexis en TenneT hoeven niet hun technisch beleid te rechtvaardigen, maar in dit geval leidt deze eis ertoe dat locatie Gorsdijk niet haalbaar of maakbaar is. In de overleggen wordt dat ook steeds genoemd zo gezegd. De impact van deze niet onderbouwde eisen dus daarmee onevenredig groot. Wij vinden dat beter onderzocht moet worden hoe de kabelcircuits het station wel kunnen verlaten, eventueel in een combinatie met een gesplitst stationontwerp.
43	74	Eerder hebben we vragen gesteld over de effecten van elektromagnetische straling op mens en dier. Daar hebben we antwoord op gekregen maar dat antwoord zien we niet in de tekst terug. Verzoek is om dat alsnog te verduidelijken in publieke stukken aangezien dat voor velen wel belangrijke informatie is.
44	79	Ik mis de aankoop van woningen bij de kosten. Bovendien is Arenbergsesingeldijk 1 een bedrijf, dus zullen de kosten nog veel hoger uitvallen dan aankoop van een woning.
45	88	We hebben in het voortraject uitgebreid stilgestaan bij de vraag of de opvanglocatie arbeidsmigranten belemmerend zou kunnen werken voor POM. Daar is toen uitgekomen dat dit niet het geval zou zijn. Hier wordt nu het tegendeel beschreven. Dat vraagt echt om meer uitleg en verantwoording. De geformuleerde conclusie is voor gemeente anders nog steeds onacceptabel.
46	89	Gebiedsontwikkeling Zevenbergen-Noord moet naar onze mening aangemerkt worden als autonome ontwikkeling. Er is nog geen planologisch besluit genomen, maar de raad heeft wel een investeringsbesluit genomen
47		Overall: ook in de IEA wordt weer de benaming “groene zoom’ gebruikt. In eerdere reacties hebben we aangegeven dat dit niet de juiste naam is. Zou aangepast worden gezien de reactie vanuit project, maar is dus niet gebeurd. Als dit soort kleine dingen niet aangepast zijn, terwijl de indruk wordt gewekt dat dat wel is gebeurd, geeft dat niet veel vertrouwen dat belangrijker opmerkingen wél correct zijn verwerkt
48		Overall: Ik mis in de IEA informatie over de effecten van tijdelijke maatregelen gedurende de bouwfase. De MER-studie lijkt te impliceren dat er diverse tijdelijke maatregelen nodig zijn (waaronder huisvesting arbeiders) Ook die horen hier afgewogen te worden
49	59	Op diverse plaatsen in MER en IEA wordt verwezen naar een mogelijke verplaatsing van Seveso-bedrijven als mitigerende maatregelen. Onduidelijk blijft om welke bedrijven het dan gaat en of die maatregel uitvoerbaar is.
50	63	Hoe kan het zijn dat in deze fase van het proces nog steeds niet bekend is welke oppervlakte definitief bekend is? Welke informatie is nog nodig om de hoogte van de commutatiespanningen te berekenen en conclusie te trekken over benodigde oppervlakte? Dit leidt misschien niet tot een onderscheidend technisch criterium, maar het is wel vitale informatie om te weten of alle benodigde ontwikkelingen passen op de gewenste locatie.
51	64	In de beoordeling zijn alleen de hectares voor de stations en de Ten-ter maatregelen meegenomen, maar niet de ruimte die nog aanvullend nodig is voor oplossingen in de wateropgave, landschappelijke inpassing en mogelijke ruimte voor het nemen van bronmaatregelen voor geluid. Daarmee is dus niet bekend of de ontwikkeling daadwerkelijk past op de onderzochte locaties. Zeker als nog een extra koppelveld nodig zou zijn
52	67	Keeneweg: IEA is onduidelijk of de vrije veiligheidszone op deze locatie niet mogelijk is of niet nodig is. Onduidelijk hoe hier tot de conclusie ‘technisch niet mogelijk’ gekomen wordt.
53	68	Gorsdijk: realisatie van aarden wal en station hoeft niet volgordelijk te gebeuren. Periode van juridische procedure en bouw zijn zodanig lang dat er voldoende tijd is om de grond tijdig in te laten klinken. Conclusie ‘technisch zeer complex’ daarom niet te volgen.
54	68	Een aarden wal is een even grote hindernis voor te realiseren masten als dijken in het gebied. Aangezien dijken hier niet als belemmering worden beschreven, zou een aan te leggen aarden wal bij Gorsdijk ook niet onderscheidend moeten zijn.
55	73	Realiseerbaarheid 20kV klantaansluitingen Gorsdijk: onduidelijk welke beschermde stroken langs de Roode Vaart worden bedoeld die tot een belemmering leiden. Daarnaast: als tot een oostelijke ontwikkeling wordt gekozen, vervalt dit argument mbt Gorsdijk.
56	78	De benoemde op te lossen belemmeringen bij Gorsdijk tonen aan dat een integrale afweging over het gebied noodzakelijk is. Een aantal van deze belemmeringen zouden anders beschouwd worden als de oostelijke ontwikkelrichting voor uitbreiding HIM gehanteerd zou worden.
57	79	Tabel 7.1: bij de conclusies tav perceeleigenaren bij Krukweg Noord en Zuid ontbreken de percelen die nodig zijn om de inlussing mogelijk te maken. Dat er slechts 1 perceel eigenaar zou zijn, klopt daarmee niet.
58		De weging van de verschillende aspecten is niet duidelijk. Welk aspect weegt zwaarder. Weegt ook hier, net als bij 380kv ZWO de kostenoverweging het zwaarst? Dan moet dat nu al duidelijk uit het IEA blijken.

59	86 ev	De scope van dit project is bouw van POM 380-150-20 kV. Er is geen noodzaak aangetoond voor een verdere uitbreiding op het net. Dit is tot op heden ook niet ingebracht als onderdeel van de door de gezamenlijk overheden vastgestelde opgave. Mogelijkheden tot voor uitbreiding van het station kunnen daarom naar onze mening niet meegewogen worden.
60	91	Waterfront Moerdijk: deze ontwikkeling behelst ook een woningbouwontwikkeling (nieuwbouw 31 woningen). Bestemmingsplan vastgesteld in 2021
Transportstudie		
61		Overall: Risico's welke in de transportroute beschouwd zijn, beperken zich tot technische risico's en vooral gericht op ondergrondse infrastructuur. Het is in dit stadium daarom niet op voorhand te garanderen dat een voorkeursroute mogelijk is. Dit vraagt nadere uitwerking, waarbij de risico's welke wij zien hierboven vermeld zijn.
62	9	Route 01- geheel over terrein HBM, niet getoetst
63	15	Route 02 – geheel over terrein HBM, niet getoetst
64	19	Route 03 – geheel over terrein HBM, niet getoetst
65	24	Route 04 – geheel over terrein HBM, niet getoetst
66	30	Er wordt gesproken over de A59 – hier wordt neem ik aan A17 bedoeld?
67	30	Route 01 – niet over gronden Gemeente Moerdijk, niet getoetst
68	34	Route 02 – niet over gronden Gemeente Moerdijk, niet getoetst
69	38	Route 03 - niet over gronden Gemeente Moerdijk, niet getoetst
70	46	Route 04- Keeneweg wordt haaks gekruist. Vraagt nadere uitwerking als deze variant gekozen wordt.
71	48	Route 05 – via water Roodevaart – niet over gronden gemeente Moerdijk, niet getoetst
72	55	Route 01 – J.W. Frisostraat – route kruist bomenrij en nog aan te leggen fietspad Zevenbergen-Moerdijk. Rond de tijd van transport is dit fietspad gereed, en niet geschikt voor gewicht transport.
73	57	Route 02 – idem aan opmerking route 01
74	59	Route 03- ongeschikt. Kade haven Moerdijk is niet stabiel genoeg voor zware actie. Daarnaast is route door dorp Moerdijk ongewenst.
75	61	Route 04 – Kruising met weg Roodevaart. Vraagt nadere uitwerking als deze variant gekozen wordt.
76	63	Route 01- niet over gronden Gemeente Moerdijk, niet getoetst
77	66	Route 02 – J.W. Frisostraat – Steenweg: Onduidelijk is of deze wegen het totale gewicht van het transport aan kunnen. Dit moet nader onderzocht worden als voor deze route gekozen wordt. J.W. Frisostraat: deze weg staat in 2026/2027 gepland voor groot onderhoud, inclusief verkeer remmende maatregelen welke uit het verkeersonderzoek komen. Uitstel van deze maatregelen heeft een negatief effect op de leefbaarheid van het dorp Moerdijk. De route zal na dit onderhoud niet geschikt zijn voor een dergelijk zwaar en groot transport. Ook de kruising JW Frisostraat – Steenweg wordt aangepast. Route inventarisatie lijkt verouderd: De aansluitingen A17 – Steenweg zijn sinds 2025 VRI geregelde kruisingen Steenweg – Moerdijkseweg – Achterdijk: Deze aansluitingen met de A16 worden ingrijpend aangepast ivm LPM (juli 2026). Als de transporten plaats vinden is deze routeinformatie achterhaald en moet opnieuw geïnventariseerd worden. Kruising Arenbergsesingeldijk: nader uit te werken, nu niet te beoordelen.
78	72	Route 03 – Oversteek Koekoekendijk nader uit te werken. Mogelijk conflict met nieuwe fietspad Moerdijk – Zevenbergen, welke mogelijk aangelegd is of in aanleg is tijdens transport. Route zal ten koste gaan van bomen. Dit risico of effect is niet beschreven of uitgewerkt.
Kabelstudie		
79		Overall: de legenda's bij de kaartjes van deze studie zijn onleesbaar. Het document is daarmee onvoldoende te controleren
80		Overall: Deze kabelstudie is erg onduidelijk in wat precies wordt onderzocht in welke corridor en welke bestaande aspecten wel/niet zijn meegenomen als onderdeel van de beoordeling en hoe die zijn gewogen. Bijvoorbeeld: wensen van het havenbedrijf worden wel meegenomen, wensen van gemeente en bestaande rechten lijken genegeerd.

81	5	De inlussing naar de hoogspanningsverbindingen zijn noodzakelijk voor het functioneren van POM 380kV. De inlussing zou daarmee onderdeel moeten zijn van projectscope.
82	8	Is bij dit onderzoek ook rekening gehouden met alle bestaande leidingen in de ondergrond en eventuele (risico)contouren daarvan? Heb de indruk dat dit niet is gebeurd.
83	14/ 15	Deze kabelanalyses zijn in het document onleesbaar, ook na inzoomen
84	31	Ik mis in deze opsomming de al bestaande leidingen en de contouren daarvan
85	46	Bijzonder dat bij Case 1 wordt meegenomen dat een locatie voor het havenbedrijf minder geschikte locatie is vanwege wensen op de locatie, terwijl zelfde opmerkingen van de gemeente over andere locaties genegeerd worden. Input van betrokken partijen is daarmee niet gelijkwaardig afgewogen
86	53	Bij Case 2 wordt geen rekening gehouden met nog bestaande rechten bouwmogelijkheden op kavels. Maar mogelijke plannen van het Havenbedrijf worden wel als bepalend meegewogen.
87	59	Geen rekening gehouden met rangeerspoor (bestaand) en bijbehorende contouren.
88	98	Cases 4 en 5 – alle opties corridors – corridor gepland door de groene buffer tussen Klundert en HIM. Onaanvaardbaar (1) deze groene strook moet behouden blijven, (2) corridor valt binnen de art 14 Bevi veiligheidszone van de leidingstraat en (3) geen rekening gehouden met de bestaande hondenschool/trainingsveld in deze zone. Daarnaast kruisen sommige corridors de interne baan, bedrijfspercelen op en buiten het HIM
89	32 (232)	Als standaard wordt een bufferzone aangehouden tot o.a kabels en leidingen van 3m overeenkomstig de belemmeringsstrook. Dit kan afhankelijk van het type kabel (hoogspanning/middenspanning) te weinig zijn in relatie tot een drinkwaterleiding van Brabantwater. Brabantwater eist in bepaalde gevallen een grotere afstand in verband met de warmteoverdracht.
90	128 (328)	Is er rekening gehouden met reeds aanwezige kabels en leidingen die in het verleden met een gestuurde boring zijn gerealiseerd? In een klicmelding staat geen z-coördinaat voor de diepte aangegeven. Voor een totaaloverzicht zullen alle boorprofielen van de aanwezige kabels en leidingen moeten worden geraadpleegd. Ook in de diepere ondergrond (tussen de 2 en 50m) is het al een wirwar van kabels en leidingen die middels gestuurde boringen in het verleden zijn gerealiseerd.
91		Overall: De vermelde gegevens bij de haalbaarheidsstudies voor de verschillende tracés kan ik niet toetsen en moet ik als correct beschouwen.
92		Overall: Wat ik uit de haalbaarheidsstudies concludeer is dat de beperking vooral zit op de ruimtelijke inpassing in de ondergrond en in een aantal gevallen een overschrijding van de maximum afstand van de toegestane kabellengte. Wij zijn gewend om alle kabels in de (onder)grond te leggen waarbij we noodzakelijke watergangen kruisen. Als we daar tegen ruimtebeperkingen aanlopen moeten we zoeken naar alternatieven. Een alternatief zou kunnen zijn dat we kabels gaan leggen in of boren onder de watergangen waar we nog wel ruimte hebben en mogelijk kortere tracés kunnen realiseren. Met windmolenparken op zee liggen de kabels naar het land ook op de zeebodem.
93		Overall: de gevoeligheidsanalyse houdt onvoldoende rekening met de kansen en belemmeringen die uitbreidingsrichtingen met zich mee brengen. Een keuze voor een uitbreidingsrichting werpt een ander licht op de huidige beoordeling De gevoeligheidsanalyse is daarom niet geschikt om als brug te dienen tussen de Ontwerptafel en de projectprocedure. Daarnaast wordt bij de oostelijke uitbreidingsrichting verondersteld dat het dorp Moerdijk zal blijven bestaan. Dat is een onterechte aanname. De dorpsbewoners hebben in 2024 in hun eigen leefbaarheidsvisie vastgesteld dat leefbaarheid dan onder de ondergrens doorschiet en er een ander perspectief geboden moet worden. Daarnaast heeft de gemeenteraad bij de keuze voor de oostelijke ontwikkelrichting aangegeven dat dat het scenario 'oostelijke uitbreidingsrichting' niet verenigbaar is met behoud van bewoning van het dorp. Door toch ervan uit te gaan dat het dorp zal blijven bestaan worden scheve te negatieve conclusies getrokken over zoeklocatie Gorsdijk.
94	2	De analyse is vastgesteld op 6 maart 2026. Waarom kijkt de analyse dan nog vooruit naar 'eind 2025'? Hier ontbreekt de actualiteit dat de gemeenteraad van Moerdijk heeft gekozen voor ontwikkelrichting Oost, waarbij het onvermijdelijk is dat het dorp Moerdijk verdwijnt. Wij vinden het belangrijk dat die actualiteit wordt toegevoegd, los van het besluit dat de ontwerptafel hierover nog moet nemen. Dan kan je ook aangeven in de passages op pagina 9 dat de verslechterende effecten op geluid gezondheid etc wegvallen.
95	5	Is het compressorstation dat voor DSC nodig is, wel in deze opsomming opgenomen? Ergo: is deze opsomming compleet? Daarnaast ontbreken alle andere opgaven vanuit mede-overheden.
96	5/6	In dit kaartje trekt het Rijk dus zelf al de conclusie dat Krukweg géén onderdeel is van de oostelijke zoekrichting.
97	7	De gehanteerde uitgangspunten zijn niet toegepast, want voor de inlussingen wordt in voorliggend plan uitgegaan van bovengronds.
98	10	Wordt nog steeds gesproken over de "groene Zoom". Eerder is aangegeven dat dit niet de correcte benaming is. Deze opmerking zou verwerkt zijn, maar is niet het geval!
MER fase 1 deel A		

99		Overall: de MER komt ook terug in de IEA en in de concept VKA zelf. Opmerkingen die daar al gegeven zijn bij de passage uit de MER deel A en deel B hebben ook betrekking op de MER, en worden hier niet allemaal herhaald.
100	8	Bouw van dit station is bij woningbouw Zevenbergen-Noord en Zevenbergen-Oost nooit benoemd als voorwaarde voor POM. Voor Zevenbergen-Oost is wordt samen met Enexis juist gezocht naar oplossing bij de Hazeldonkse zandweg. Deze beide projecten kunnen dus géén onderbouwing zijn van noodzaak.
101	15	Figuur 1.3 en opmerking pagina 15 over verbinding tussen POM en 380kv ZWO komt niet overeen. Pagina 15 stelt dat deze aansluiting onderdeel is van de projectscope, figuur 1.3 suggereert iets anders.
102	30/31	De impact van bestaande ondergrondese infrastructuur is niet meegenomen.
103	35	De camping die hier beschreven wordt, betreft de huisvesting arbeidsmigranten die al jaren bestaat?
104	45	De fietsverbinding Zevenbergen-Noord/Moerdijk wordt als autonome ontwikkeling meegenomen, kennelijk omdat er een investeringsbesluit ligt. Die heeft ook voor Zevenbergen-Noord plaatsgevonden: de gemeenteraad heeft investeringsbudget vrijgemaakt voor de stedenbouwkundige uitwerking van de eerder al door de raad vastgestelde visie Zevenbergen-Noord. Opnieuw verzoek om beide plannen op gelijkwaardige wijze mee te nemen in de afweging.
105	48	Huisvesting Blokdijk: dit is géén wijziging van de bestemming, maar vergunning voor tijdelijk afwijkend gebruik.
106	61	De bestaande risicocontouren van bedrijven en buisleidingen zijn niet meegenomen (zie omgevingsplan Moerdijk)
107	61	In het kader van Omgevingsveiligheid hebben wij eerder gevraagd of rekening wordtgehouden met de Bopa voor de bedrijven op LPM voor de opslag van ADR-goederen. U heeft aangegeven dat dat verder uitgewerkt dient te worden in een vervolgfase. Voor ons is dat niet akkoord: voor LPM is bekend aan welke opslag van ADR goederen medewerking is verleend. Daarmee is te berekenen wat de contouren en aandachtsgebieden zijn, die dienen meegenomen te worden.
108	63	Wij hebben eerder vragen gesteld of de cumulatieve magneetveldzones van bestaande en nog te realiseren hoogspanningsvoorzieningen (380kV ZWO) zijn meegewogen. U hebt daarop aangegeven dat dit niet zinvol is omdat TenneT bron- en afstandsmaatregelen zijn toepast conform rijksbeleid. En dat 'vanuit een goede fysieke leefomgeving kan het wel zo zijn dat een stapeling van negatieve milieufactoren, bij afweging van alle belangen, aanleiding is voor het treffen van extra voorzorgen of maatregelen. Deze afweging wordt in het omgevingsplan door het bevoegd gezag gemaakt'. Bedoelt u nu werkelijk dat wij als gemeente straks achteraf bij het opstellen van het omgevingsplan een afweging moeten gaan maken of er extra voorzorgen of maatregelen nodig zijn? Da lijkt ons de omgekeerde wereld. Als maatregelen nodig zijn omdat magneetveldzones elkaar versterken, dan moet dan bij deze ontwikkeling afgewogen worden en voorzieningen voor worden getroffen
109	68	Onbegrijpelijk dat houtopstanden worden aangevoerd als sterk negatief aspect op gronden liggend op een industrieterrein en bestemd voor vestiging van bedrijven van een hoge milieucategorie.
110	68	Bij Keeneweg, Gorsdijk en Krukweg ontbreekt de ligging in aandachtsgebieden, die bij Chemieweg wel wordt aangevoerd.
111	68	Wordt nog steeds gesproken over de "groene Zoom". Eerder is aangegeven dat dit niet de correcte benaming is. Deze opmerking zou verwerkt zijn, maar is niet het geval!
112	77	Ook in deze tabel effect geluid Gorsdijk aanpassen naar beperkt negatief
113	87	Hoe kan het dat Krukweg-Zuid in een gifwolkaandachtsgebied ligt en Keeneweg, Gorsdijk en Krukweg-Noord niet?
114	87	In de berekening is uitgegaan van toepassing van bronmaatregelen. Hoe wordt geborgd dat die bronmaatregelen ook daadwerkelijk worden toegepast?
115	89	Zoals eerder aangegeven is camping Lansen geen recreatief terrein, maar een terrein dat al jaren wordt gebruikt voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Het betreft dus geen nieuwe ontwikkeling, maar een bestaande functie en zou als woonfunctie meegenomen moeten worden
116	95	Gegevens over de risicocontour van het spoor op het industrieterrein zijn te vinden op pagina 15 van bijlage 1 bij de toelichting van het bestemmingsplan Zeehaven en industrieterrein Moerdijk (vastgesteld 18-1-2018)
MER deel B		
117	16	Onder het gemeentelijk beleid ontbreekt het gemeentelijk waterbeleid en het klimaatbeleid. We verzoeken u deze alsnog mee te nemen.
118	328	Omdat Roodevaart 23 en 3 zijn meegenomen, maar geen toetspunten zijn, is de uitkomst "negatief" onjuist en zou aangepast moeten worden naar "beperkt negatief".
119	388	Waarom werkt TenneT nog steeds met SF6 terwijl dat een extreem krachtig broeikasgas is en er alternatieven voor handen zijn?
120	388	TenneT heeft de doelstelling om in 2025 25% minder koper te gebruiken tov 2020. Is dat gehaald en wat is de volgende doelstelling?

121	388	TenneT heeft de doelstelling om in 2025 25% niet-recyclebaar afval te produceren tov 2020. Is dat gehaald en wat is de volgende doelstelling?